

WYZNANIE WIARY UŁOŻONE PRZEZ PAPIEŻA PAWŁA VI

1. NAUKA O BOGU W TRÓJCY JEDYNYM

a. Stworzyciel

Wierzymy w jednego Boga, Ojca, Syna i Ducha Świętego, Stwórcę rzeczy widzialnych - do jakich należy świat, w którym żyjemy - oraz niewidzialnych - jakimi są czyste duchy, które nazywamy też aniołami - Stwórcę również duszy duchowej i nieśmiertelnej każdego człowieka.

b. Pełnia bytu i miłości

Wierzymy, że ten jedyny Bóg jest absolutnie jeden tak w swej najświętszej istocie, jak i we wszystkich swych doskonałościach; w swojej wszechmocy, w swej nieskończonej mądrości, w swojej opatrności, w swej woli i miłości. Jest On "Tym, Który Jest", jak to sam objawił Mojżeszowi; jest Miłością, jak pouczył nas Jan Apostoł. Dwa te imiona, Byt i Miłość, wyrażają w sposób niewypowiedziany tę samą Boską prawdę o Tym, który okazał się nam i który, "mieszkając w nieprzystępnej światłości", jest sam w sobie ponad wszelkim imieniem i ponad wszelkimi rzeczami oraz wszelkim stworzonym umysłem.

c. Tajemnica Trójcy Świętej

Sam Bóg tylko może nam udzielić prawdziwego i pełnego poznania siebie samego, objawiając się jako Ojciec, Syn i Duch Święty. Przez łaskę wezwani jesteśmy do uczestnictwa w Jego wiekuistym życiu, tu na ziemi w pomroce wiary, a po śmierci w światłości wiekuistej. Wzajemne związki tworzące odwiecznie trzy Osoby, z których każda jest jednym i tym samym bytem Bożym, stanowią błogosławione życie wewnętrzne Najświętszego Boga, które nieskończenie przewyższa to, co my po ludzku możemy pojąć. Dlatego to dzięki składamy dobroci Bożej za to, że bardzo wielu wierzących może z nami świadczyć wobec ludzi o jedności Boga, choć nie zna tajemnicy Trójcy Przenajświętszej. Wierzymy więc w Boga, który przez całą wieczność rodzi Syna, wierzymy w Syna, Słowo Boże, które odwiecznie się rodzi, wierzymy w Ducha Świętego, Osobę niestworzoną, który od Ojca i Syna pochodzi jako wiekuista Ich miłość wzajemna. W trzech Osobach Boskich, które są sobie współwieczne i równe, życie i szczęśliwość Boga absolutnie jednego występują w największej pełni i doskonałości, z największą wzniosłością i chwałą własną Tego, który jest, a nie został stworzony. Zatem "jedność w Trójcy, a Trójca w jedności winna doznawać czci".

2. NAUKA O ZBAWCZYM WCIELENIU SŁOWA

a. Zjednoczenie osobowe

Wierzymy w Pana naszego Jezusa Chrystusa, który jest Synem Bożym. Jest On Słowem wiekuistym; zrodzonym z Ojca przed wszystkimi wiekami i współistotny z Ojcem, czyli (po gr.) homousios to Patri, przez którego wszystko się stało. Przyjął On ciało za sprawą Ducha Świętego z Maryi Dziewicy i stał się człowiekiem; równy więc Ojcu co do bóstwa, a mniejszy od Ojca ze względu na człowieczeństwo, całkowicie jeden, nie przez mieszanie natur (co jest niemożliwe), lecz jednością osoby.

b. Dzieło Jezusa Chrystusa

Zamieszkał On wśród nas pełen łaski i prawdy. Obwieścił i ustanowił królestwo Boże, sprawiając, że poznaliśmy Ojca. Dał nam przykazanie, abyśmy się wzajemnie miłowali; tak jak On nas umiłował. Nauczył nas drogi błogosławieństw ewangelicznych, wedle których mamy być ubodzy w duchu i cisi, mamy znosić cierpliwie dolegliwości, pragnąć sprawiedliwości, być miłosiernymi, czystego serca, czyniącymi pokój, mamy znosić prześladowanie dla sprawiedliwości. Umęczony został pod Poncjuszem Piłatem, On, Baranek Boży, przyjmując na siebie grzechy świata, umarł za nas przybity do krzyża, przynosząc nam zbawienie przez krew odkupienia. Pogrzebany, zmartwychwstał własną mocą trzeciego dnia, wynosząc nas swym zmartwychwstaniem do uczestnictwa w życiu Bożym, które jest życiem łaski. Wstąpił do nieba, skąd ponownie przyjdzie sądzić żywych i umarłych, każdego wedle jego zasług; ci, którzy odpowiedzieli na miłość i łaskawość Boga, pójdą do żywota wiecznego, a ci, którzy aż do śmierci odrzucali je, skazani będą na ogień nigdy nie gasnący. A królestwu Jego nie będzie końca.

3. NAUKA O DUCHU UŚWIĘCICIELU

Wierzymy w Ducha Świętego, Pana i Ożywiciela, który z Ojcem i Synem wspólnie odbiera uwielbienie i chwałę. Który mówił przez proroków. On to zesłany został nam przez Chrystusa po Jego zmartwychwstaniu i wniebowstąpieniu do Ojca; On oświeca, ożywia, strzeże Kościoł i rządzi nim, oczyszczając jego członki, o ile tylko nie sprzeciwiają się łasce. Dzięki Jego działaniu, które dosięga głębin duszy, człowiek, w pokorze zaczerpniętej z Chrystusa, może stać się doskonały jak Ojciec, który jest w niebiesiach.

4. NAUKA O MARYI MATCE CHRYSYTA

Wierzymy, że Najświętsza Maryja, pozostając zawsze dziewicą, była Matką Słowa wcielonego, Boga naszego i Zbawiciela, Jezusa Chrystusa, i że Ona ze względu na zasługi swojego Syna została odkupiona w doskonalszy sposób, zachowana wolną od wszelkiej zmaży grzechu pierworodnego i darem łaski

przewyższa dalece wszelkie inne stworzenia. Złączona ścisłym i nierozzerwalnym węzłem z tajemnicą wcielenia i odkupienia, Najświętsza Maryja Panna Niepokalana po dokonaniu życia ziemskiego wyniesiona została z ciałem i duszą do chwały niebieskiej i upodobniona do swego Syna, który zmartwychwstał; dostąpiła uprzednio losu wszystkich sprawiedliwych. Wierzymy, że Najświętsza Boża Rodzicielka, nowa Ewa, Matka Kościoła, spieszy pełnić z nieba macierzyńskie zadanie wobec członków Chrystusa, aby dopomóc do zrodzenia i pomnożenia życia Bożego w duszach ludzi odkupionych.

5. NAUKA O GRZECHU PIERWORODNYM I ODKUPIENIU

a. Powszechność grzechu

Wierzymy, że w Adamie wszyscy zgrzeszyli; dlatego to natura ludzka, wspólna wszystkim ludziom, z powodu grzechu pierworodnego przezeń popełnionego doprowadzona została do stanu, w którym ponosi szkody stąd wynikłe; nie jest ona tą naturą, którą posiadali pierwsi rodzice nasi, stworzeni w świętości i sprawiedliwości, i w której człowiek wolny był od zła i śmierci. Tak więc upadła natura ludzka pozbawiona została daru łaski, którym przedtem była ozdobiona, została zraniona w swoich siłach naturalnych, poddana władztwu śmierci, która przeszła na wszystkich ludzi; z tego powodu każdy człowiek rodzi się w grzechu. Utrzymujemy więc za Soborem Trydenckim, że grzech pierworodny wraz z naturą ludzką przekazywany jest "przez zrodzenie, a nie przez naśladownictwo" i że jest on "własnym grzechem każdego".

b. Łaska odkupienia

Wierzymy, że Pan nasz Jezus Chrystus odkupił nas przez ofiarę krzyża od grzechu pierworodnego i od wszystkich grzechów osobistych przez każdego z nas popełnionych, tak że sprawdza się zdanie Apostoła: "Gdzie wzmógł się grzech, tam jeszcze obficiej rozlała się łaska".

c. Zbawienny chrzest

Wyznajemy z wiarą jeden chrzest ustanowiony przez Pana naszego Jezusa Chrystusa na odpuszczenie grzechów; że również dzieciom, które nie mogły zmazać się jeszcze grzechem osobistym, należy udzielać chrztu, aby pozbawione łaski nadprzyrodzonej przy zrodzeniu, odradzały się "z wody i Ducha Świętego do życia Boskiego w Chrystusie Jezusie".

6. NAUKA O KOŚCIELE CHRYSZTUSOWYM

a. Kościół widzialny i niewidzialny

Wierzymy w jeden, święty, katolicki i apostołski Kościół, zbudowany przez Jezusa Chrystusa na opoce, którą jest Piotr. Kościół jest Ciałem Mistycznym Chrystusa, społecznością widzialną; wyposażoną w organy hierarchiczne, i zarazem wspólnotą duchową, Kościołem ziemskim, Ludem Bożym pielgrzymującym tu na ziemi i Kościołem wyposażonym w dary niebieskie, załączkiem i zaczątkiem królestwa Bożego, dzięki któremu dzieło i męka odkupienia przedłużają się w pokolenia ludzkie; pragnie on z całych sił doskonałego spełnienia przy końcu czasów w chwale niebieskiej.

b. Sakramentalna świętość Kościoła

Pan Jezus kształtuje Kościół swój przez sakramenty, które wypływają z Jego pełni. Przez nie bowiem sprawia, że członki jego uczestniczą w tajemnicy śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa, pod tchnieniem Ducha Świętego, który udziela im życia i zdolności do działania. Jest więc Kościół świętym, choć w łonie swoim obejmuje grzeszników, albowiem cieszy się nie innym życiem, lecz życiem łaski; jeśli członki jego karmią się nią, uświęcają się, jeśli zaś odwracają się od niej, obciążają się grzechami i zmażami, które stoją na przeszkodzie rozszerzaniu się jego promiennej świętości. Dlatego Kościół cierpi i czyni pokutę za przestępstwa, mając władzę uwolnienia od nich swoich synów dzięki Krwi Chrystusa i z daru Ducha Świętego.

c. Władza nauczycielska

Kościół, dziedzic obietnic Bożych i córa Abrahama wedle ducha, przez owego mianowicie Izraela, którego świętych Ksiąg z miłością strzeże i którego patriarchów i proroków pobożnie czci, zbudowany na apostołach - przekazuje wiernie poprzez wieki, zarówno ich słowo zawsze żywe, jak i władzę pasterską w następcy Piotra i w biskupach pozostających z nim we wspólnocie; wreszcie, ciesząc się ustawiczną opieką Ducha Świętego, pełni Kościół posłannictwo przechowywania, nauczania, wyjaśniania i rozpowszechniania prawdy, którą Bóg objawił ludziom przez proroków w pewnej mierze jeszcze przysłoniętą, a w sposób doskonały i absolutny przez Pana Jezusa. Wierzymy w to wszystko, co zawiera się w słowie Bożym, spisany lub przekazany tradycją, i co Kościół podaje do wierzenia jako objawione przez Boga, czy to przez uroczyste orzeczenie, czy też w zwyczajnym powszechnym nauczaniu. Wierzymy w nieomyłność, którą cieszy się następca Piotra, gdy przemawia ex cathedra, jako pasterz i nauczyciel wszystkich chrześcijan, i którą posiada również Kolegium Biskupów, gdy wraz z nim wykonuje urząd nauczycielski.

d. Jedność i powszechność

Wierzymy, że Kościół, który Chrystus założył i za który się modli, jest niewzruszenie jeden co do wiary i kultu oraz przez wspólny węzeł świętej hierarchii. Przebogata różnorodność obrzędów liturgicznych w łonie tegoż Kościoła, czy też prawowite zróżnicowanie dziedzictwa teologicznego i duchowego oraz poszczególnych dyscyplin, nie tylko nie przeszkadza jego jedności, ale nawet jaśniej ją okazuje. Uznając, iż

poza organizmem Kościoła Chrystusowego znajduje się wiele elementów uświęcenia i prawdy, które jako dobra własne samego Kościoła nakłaniają do jedności katolickiej, a zarazem wierząc w działanie Ducha Świętego, który we wszystkich uczniach Chrystusa wznieca pragnienie owej jedności, mamy nadzieję, że chrześcijanie, którzy nie zażywają jeszcze pełnej wspólnoty jednego Kościoła, zjednoczą się wreszcie kiedyś w jedną owczarnię pod jednym pasterzem.

e. Narzędzie zbawienia

Wierzmy, że Kościół jest konieczny do zbawienia. Jeden bowiem Chrystus jest Pośrednikiem i drogą zbawienia, który w Ciele swoim, którym jest Kościół - staje się nam obecny. Lecz Boży plan zbawienia obejmuje wszystkich ludzi; ci bowiem, którzy bez winy nie znają Ewangelii Chrystusa i Jego Kościoła, szukają jednak Boga szczerym sercem i usiłują pod wpływem łaski wypełniać wolę Jego (,) poznaną przez głos sumienia, należą również, w liczbie wiadomej tylko jednemu Bogu, do Jego ludu, choć sposobem niewidzialnym, i mogą osiągnąć zbawienie wieczne.

7. NAUKA O EUCHARYSTII

a. Ofiara

Wierzmy, że Msza, którą odprawia kapłan w zastępstwie Chrystusa mocą władzy, otrzymanej przez sakrament kapłaństwa, i która ofiarowana jest przez niego w imieniu Chrystusa oraz członków Jego Mistycznego Ciała, jest rzeczywiście ofiarą Kalwarii, która uobecnia się sakramentalnie na naszych ołtarzach.

b. Rzeczywista obecność

Wierzmy, że tak jak chleb i wino konsekrowane przez Pana podczas Ostatniej Wieczerzy przemieniły się w Ciało Jego i w Jego Krew, które niebawem miały być za nas na krzyżu ofiarowane, również chleb i wino konsekrowane przez kapłana przemieniają się w Ciało i Krew Chrystusa zasiadającego w chwale niebieskiej. Wierzmy, że tajemna obecność Pana pod postacią tych rzeczy, które naszym zmysłom w dalszym ciągu okazują się takimi jak przedtem, jest prawdziwa, rzeczywista i substancjalna. W tym więc sakramencie Chrystus nie inaczej może być obecny jak tylko przez przemianę całej substancji chleba w Jego Ciało i całej substancji wina w Jego Krew przy pozostawianiu tylko właściwości chleba i wina, które dostrzegamy naszymi zmysłami. Ta tajemnicza przemiana w sposób należyty i właściwy nazywana jest przez Kościół święty przeistoczeniem (transsubstantiatio). A wszelkie tłumaczenia teologów, które starają się nieco rozumieć tę tajemnicę, aby zgodne były z wiarą katolicką, powinny niewzruszenie utrzymywać, że niezależnie od naszej świadomości chleb i wino po konsekracji rzeczywiście przestają istnieć, tak że po niej godne uwielbienia Ciało i Krew Pana Jezusa są prawdziwie przed nami obecne pod postaciami sakramentalnymi chleba i wina, jak życzył sobie tego sam Pan, aby dać nam siebie na pokarm i aby nas zespolić w jedności swego Ciała Mistycznego. Jedyne indywidualne istnienie Chrystusa Pana w chwale niebieskiej nie uwielokrotnia się przez Sakrament, lecz staje się obecne w różnych miejscach świata, gdzie odprawia się ofiara eucharystyczna; oto mamy owo misterium wiary i bogactw eucharystycznych, które winniśmy bezwarunkowo uznać. To samo zaś istnienie pozostaje obecne po odprawionej Ofierze w Najświętszym Sakramencie; który przechowuje się w tabernakulum, jakby w jakimś żywym sercu naszych świątyń. Dlatego mamy obowiązek oddawać cześć i uwielbienie w Świętym Chlebie, na który oczy nasze spoglądają, samemu Słowu wcielonemu, którego one nie mogą oglądać, a które stało się obecne dla nas, nie opuszczając jednak niebios.

8. NAUKA O DZIAŁANIU KOŚCIOŁA W DOCZESNOŚCI

a. Postęp nadprzyrodzony i doczesny

Wierzmy również, że królestwo Boże, mające tu na ziemi początek w Kościele Chrystusowym, nie jest z tego świata, którego kształt przemija, i że wzrostu tego królestwa nie można uważać za to samo, co postęp kultury ludzkiej czy też wiedzy lub techniki; lecz że wzrost ten dotyczy wprost coraz głębszego poznawania niedościgłych bogactw Chrystusowych, coraz usilniejszego pokładania nadziei w dobrach Wiecznych, coraz żarliwszego odpowiadania na miłość Bożą; wreszcie coraz obfitszego szerzenia się między ludźmi łaski i świętości. Ta sama miłość skłania również Kościół do ciągłej troski o prawdziwe korzyści ludzi, gdy chodzi o dobra doczesne. Albowiem chociaż nie przestaje on przypominać swym dzieciom, że tu na ziemi nie mają trwałego miasta, to jednak pobudza je, aby wedle swych warunków życiowych oraz zasobów przyczyniały się do wzrostu swego ziemskiego państwa, aby popierały sprawiedliwość, pokój i zgodę braterską między ludźmi i aby udzielały pomocy biedniejszym i nieszczęśliwszym braciom.

b. Cele Kościoła

Usilnej troski, z jaką Kościół, oblubienica Chrystusowa, odnosi się do potrzeb ludzkich, do ich radości i oczekiwań, do bóli i trudów, nie należy poczytywać za nic innego jak za gorące pragnienie towarzyszenia im, aby oświecać ich światłem Chrystusa i aby gromadzić oraz jednoczyć wszystkich w Nim, jedynym ich Zbawicielu. Nigdy zaś nie należy pojmować tej troskliwości w tym sensie, jak gdyby Kościół upodabniał się do spraw tego świata albo jakby słabnął w samym zapale, z jakim wyczekuje Pana i Jego wiekuistego królestwa.

9. NAUKA O OSTATECZNYM DOPEŁNIENIU ZBAWIENIA

a. Kościół eschatologiczny

Wierzimy w życie wieczne. Wierzimy, że dusze tych wszystkich, którzy umierają w łasce Chrystusa - czy to dusze mające jeszcze dopełnić ekspiacji przez ogień czyścowy, czy też te, które zaraz po rozłączeniu się z ciałem przyjmowane są przez Jezusa, jak dobry łotr, do rajy - tworzą lud Boży po śmierci, która zostanie całkowicie zniszczona w dniu zmartwychwstania, kiedy owe dusze połączą się ze swymi ciałami. Wierzimy, że mnóstwo dusz, które gromadzą się w rajy z Jezusem i Maryją, tworzy Kościół niebieski, gdzie zażywając wiecznej szczęśliwości, oglądają Boga takim, jakim jest, a także w różnym stopniu i na różny sposób uczestniczą wspólnie z aniołami w sprawowaniu Boskiej władzy, przynależnej Chrystusowi uwielbionemu, gdy wstawiają się za nami i wspierają naszą słabość swą braterską pieczołowitością.

b. Świętych obcowanie źródłem nadziei

Wierzimy w obcowanie wszystkich wiernych chrześcijan, a mianowicie tych, którzy pielgrzymują na ziemi, którzy po zakończeniu życia doczesnego oczyszczają się, oraz tych, którzy cieszą się szczęśliwością niebieską - i że wszyscy łączą się w jeden Kościół; wierzymy również, że w tym obcowaniu mamy skierowaną ku sobie miłość Boga miłosiernego i Jego świętych, którzy zawsze nakłonięni mają uszy ku słuchaniu naszych prośb, jak zapewnia nas o tym Jezus: "Proście, a otrzymacie". Wyznając tę wiarę i tę nadzieję ożywieni wyczekujemy zmartwychwstania umarłych i życia przyszłego wieku.

Błogosławiony Bóg, Święty, Święty, Święty. Amen.